

MONTESSORI YÖNTEMİNDE MÜZİK VE TÜRKİYE'DE MONTESSORI ANAOKULLARINDA MÜZİK EĞİTİMİ UYGULAMALARI*

Ferda GÜRGAN ÖZTÜRK¹
Pelin ÖZKAN²

ÖZET

Montessori çocukların duyuşal deneyimleri aracılığıyla yeni bilgiler edinmelerine yardımcı olan bir yaklaşımdır. Montessori yönteminde müzik eğitimi okulöncesi dönemdeki çocukların müzikal beğenilerini geliştirmeyi hedefler. Montessori yaklaşımında çocuğun müzikal çevresindeki temel amaç müzikal potansiyellerine ulaşmaları konusunda onlara rehberlik etmektir. Montessori yöntemi birçok ülkede yaygın olarak uygulanmaktadır. Son yıllarda ülkemizde de yaygınlaşmaya başlayan bu yöntem, daha çok genel öğrenme alanlarını kapsamaktadır. Ancak Montessori yönteminde, özellikle çocukların 3-6 yaş arası duyuşal döneminde sanat eğitiminin de önemli bir yer tuttuğu bilinmektedir. Yurt dışında yapılan araştırmalar, müzik eğitiminin Montessori yöntemi içinde önemli bir yerinin olduğunu göstermektedir.

Araştırma, Türkiye’de Montessori anaokullarındaki müzik uygulamalarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın Montessori yönteminde müzik eğitimi ile ilgili çalışmaları incelemek ve Türkiye’deki Montessori anaokullarındaki müzik uygulamaları hakkında durum saptaması gerçekteşirmek bakımından yararlı olacağı düşünölmektedir. Araştırmanın verileri, bu alanda yapılan araştırmalar incelenerek ve Türkiye’de Montessori anaokullarında çalışmakta olan eğitimcilerle uygulanan anket sonuçlarına göre elde edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; Montessori yöntemiyle eğitim veren anaokullarının %67’sinin “Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na” bağlı olduğu, %72’sinin “günlük programlarında müzik dersine yer verdiği”, %67’sinde müzik derslerinin “müzik öğretmeni” tarafından gerçekteştirildiği ve okulların %89’unda “Montessori müzik materyallerinin” bulunduğu sonucuna varılmıştır. Müzik materyallerinin kullanımına yönelik yapılan araştırmada ise, anaokullarının %17’sinde Montessori müzik materyallerinin “hepsinin”, %22’sinde “bir” ve %50 ‘sinin ise “birkaç” müzik materyaline sahip olduğu, %11’inde de “hiçbir” Montessori müzik materyalinin bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Anaokullarının %78’inde Montessori müzik materyalleri dışında “vurmalı çalgıların” kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Montessori Yöntemi, Montessori yönteminde Müzik Eğitimi

¹ Doç.Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, ferdaoz@gazi.edu.tr

²Uzman, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Yaylı Sazlar Ana Sanat Dalı, pelinozkan@sdu.edu.tr

*Bu çalışmanın özeti ve sonuçları, 2016- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde gerçekteşen *Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi*’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

MUSIC WITH MONTESSORI METHOD AND ITS MUSIC EDUCATION APPLICATIONS IN MONTESSORI PRESCHOOLS IN TURKEY

ABSTRACT

Montessori is an approach that helps children gain new information via sensorial experiences. Music education with the Montessori method aims to develop musical tastes of children in preschool period. The main purpose in Montessori approach is to guide children to reach their musical potential in their musical environment. Montessori method is of common use in many countries. This method started to become more common in our country in recent years and it covers learning areas. However, it is known that Montessori method has an important place in art education especially with children between ages 3-6 in their sensory period. The studies done abroad show that Montessori method has an important place in music education.

This research is done to detect the music applications of Montessori in Montessori preschools in Turkey. Towards this purpose, this study is expected to be beneficial for analyzing the studies on music education with Montessori method and detecting the music applications in Montessori preschools in Turkey. The data of this study was obtained via analyzing the studies in this field and by conducting a survey with the instructors working in Montessori preschools in Turkey.

According to the results of this study, among the Montessori preschools, 67% is connected to the Ministry of Family and Social Services, 72% has music courses in their daily curriculum, 67% has music courses conducted by a music instructor and 89% has Montessori music materials. Based on the results of the research done about the usage of the musical materials, it has been found that among the preschools, 17% have all the Montessori music materials, 22% have one music material, 50% have a few music materials and 11% do not possess any of the Montessori music materials. It was seen that 78% of the preschools make use of percussion instruments besides the Montessori music materials.

Keywords: Montessori Method, Music Education with Montessori Method

Giriş

Bireyin yaşamını üç evreye ayıran Montessori, çocuklarda görülen fiziksel değişimlerin onların karakterini de biçimlendirdiğini, bu nedenle öncelikle fiziksel değişimleri ve bunların etkilerini anlamak gerektiği görüşündedir (Durakoğlu, 2010).

Montessori, duyuşal dönemlerin, öğrenme ortamındaki ihtiyaçlarla bağlantılı olduğunu gözlemlemiş ve bu ihtiyaçları ‘ayrıntılar, elleri kullanma, yürüme ve dil’ olarak adlandırmıştır. Bu duyuşal dönemde öğrencilerin doğal içgüdülerinin engellenmesi, öğrenci için olgunlaşma kaybına neden olmaktadır (Torum, 2010). Montessori felsefesinde “duyuşal dönemdeki çocuğa yardımcı olmak eğitimcinin sorumluluğudur” (Crain, 1992; Lillard,1972;Aktaran Torum, 2010).

Montessori sınıflarında, hazırlanmış çevre adı verilen öğrenme ortamında, çocukların çalışmalarını gerçekleştirdikleri materyaller belli bir düzen ve estetik anlayışı içerisinde ve eksiksiz olarak bulunmalıdır. Hazırlanmış ya da hazırlayıcı çevre “çocuğun kişiliğinin oluşması için pedagojik olarak biçimlendirilen çocuk ve kültür yönlendirmeli bir yaşam, öğrenme ve gelişim alanıdır” (Çakıroğlu, Wilbrandt, 2013). Bu nedenle, Montessori müzik eğitiminde kullanılacak materyallerin de sınıfta eksiksiz olarak yer alması gerekmektedir. Araştırmada, Montessori yönteminde müzik eğitimi ve Türkiye’de Montessori anaokullarındaki müzik eğitimi uygulamalarının nasıl olduğuna yönelik durum tespiti yapılmıştır.

Montessori Yöntemi ve Müzik Eğitimi

Maria Montessori, ilk Çocuklar Evi’ni *Casa Dei Bambini* adıyla 1907 yılında İtalya’da uygulamaya koymuş ve Montessori metodunun uygulandığı okulların tüm dünyadaki sayısı binlere ulaşmıştır. 1929 yılında Maria Montessori tarafından kurulan “The Association Montessori International (AMI)” hala varlığını sürdürmekte, Montessori metodunun uygulanmasına ve tanınmasına katkı sağlamaktadır. Bu derneğin yanı sıra dünyada birçok Montessori Derneği ve vakfı bulunmaktadır. Türkiye’de de sayısı az olmakla beraber anaokulu düzeyinde Montessori metodunu uygulayan özel okullar bulunmaktadır. (Korkmaz, 2006)

Montessori yöntemi alternatif bir eğitim modelidir ve günümüzde hala yaygın bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Özel müzik öğretim yöntemleri de, müzik eğitimi açısından alternatif bir model niteliği taşımaktadır. Müzik eğitiminde en çok bilinen Orff, Kodaly, Dalcroze ve Suzuki yöntemleridir. Montessori yöntemi, genel bir eğitim metodu olmasına karşın, müzik eğitimini kapsayan bir eğitim içeriğine ve özgün çalgı materyallerine sahiptir. Montessori yönteminde, duyuların eğitimine yönelik geliştirilmiş materyaller çocuğun gelişimi için ayrı bir önem taşımakta ve işitsel algıya yönelik yapılan çalışmalarda doğrudan müzik eğitiminin ilgi alanına girmektedir.

Montessori, çocukların doğal öğrenme süreçlerini incelemek/anlamak için bilimsel yöntemler kullanmıştır. 0-6 yaş arasında çocukların kolaylıkla kültürü özümlediklerini fark etmiş ve çocuğa ne verirseniz verin çocuk tarafından içselleştirildiğini ve kendi varlığında kabullendiğini gözlemiştir. Montessori ailenin çocuğu müzikle tanıştırdığında müzikal bir birey olduğu, şarkı söylenirse çocuğunda söylediğini, ailesi dans ederse çocuğun da dans ettiğini söyleyerek bunu çocuğun emici zihni olarak tanımlamıştır (Youngblood, 2005).

Bu dönemde çocuklar müziğe uyum sağlamaya ve duyuşal öğrenmeye karşı duyarlıdırlar. Duyuşal dönemler, bir çocuğun bazı özel bilgi ya da beceri edinmesine, özellikle hassas ve uyumlu olduğu zamanların birer engeli ya da basamaklarıdır (Montessori, 1966; Aktaran Lawyer, 2004). Çocuklarda beyin gelişimi ile ilgili yapılan araştırmalar, bu gelişimin önemli bir kısmının bu dönemde gerçekleştiğini ve ilerleyen yıllarda asla bu yıllardaki kadar hızlı ve etkili olmayacağını ortaya koymuştur. Bu nedenle, 3-6 yaşta çocuğun aldığı eğitimin niteliği ve gelişimsel ihtiyaçlarına uygunluğu çok büyük önem taşımaktadır. Montessori’ye göre 3-6 yaş arasındaki çocuklar duyuşal

olarak hassas bir dönemdedir ve mutlaka yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik bir eğitim almalıdırlar. Aksi takdirde kendi yaratıcılığını keşfedemeyen çocuk bu fırsatı kaçırmış olacaktır.

Kamii (1985), öğrenciler sorunlara karşı, zekâlarını kullanarak yaklaştırmaya sevk edildiklerinde, onların yaratıcılıklarını ve özerk tutumlarını destekleyen yeni yollarla karşılaşacaklarını öne sürmüştür (Torum, 2010). Kişisel seçimler yapma ihtiyacı, öğrencilerin benlik duygularını düzenlemelerine yardımcı olmaktadır; bu nedenle müzikal ortam, öğrencilerin bağımsız çalışmalarını destekleyecek nitelikte olmalıdır.

Bu dönemde öncelikli olarak çocukların gelişmiş bir müzik zevkine ve yeteneğine ulaşmalarına yardımcı olmak hedeflenmelidir. Okulöncesi müzik eğitiminde amaç çocukların iyi, doğru ve zevkle müzik yapmasıdır. Çocuklarda bazı müzikal becerilerin geliştirilmesi, şarkı söyleme ve enstrüman çalma gereksinimi ortaya çıkarması, onlara iyi bir kulak ve ses eğitimi vererek müzik zevki ve güzel bir müziği anlama yeteneğini ortaya çıkarılmasıdır (Ürfioğlu, 1989).

Maria Montessori'nin okulöncesi dönemdeki müzik eğitimine yaklaşımı da bu düşünceleri destekler niteliktedir. "Montessori'ye göre müzik yedi temel bileşeni içermektedir. Bunlar; şarkı söyleme, dinleme deneyimi, kulak eğitimi, müziğe uygun ritim duygusu geliştirme, beste yapma, enstrümanla müzik üretme, müzik tarihi ve edebiyatıdır. Müzik etkinlikleri çocuğa şarkı söyleme fırsatı vererek kendini ifade etme becerisini kazandırmanın yanı sıra çocuğun kendi kültürünün folklorik özelliklerini de edinmesine yardımcı olmaktadır" (Williams,1996:113; Oğuz ve Köksal Akyol, 2006:250; Aktaran, Toran, 2011).

Montessori' nin Müzikal Yaklaşımı, Bedensel-Düşünsel-Duygusal gelişiminin müzik yoluyla sağlanmasında beden hareketlerinin koordine edilmesi sonucunda, beden tarafından doğal olarak yönetilen ritmin fiziksel cevaplar olarak ortaya konması, konsantrasyon gelişimi ve düşünsel, melodi ile matematiksel gelişimin sağlanmasını da içermektedir (Erdal, 2012). Örneğin; Harris, M. A. (2007) "Geleneksel ve Müzikle Zenginleştirilmiş Montessori Eğitimi Alan Öğrencilerin Matematik Başarısındaki Farklılıkları" inceleyen araştırmasında, Montessori eğitimi alan öğrenciler ile müzikle zenginleştirilmiş Montessori eğitimi alan öğrencilerin matematik başarı puanlarını karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda, müzikle zenginleştirilmiş Montessori eğitimi alan çocukların başarı puanlarında anlamlı bir fark olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Erken çocukluk döneminde müzik eğitimi, çocukların dil gelişimleri, motor becerileri ve beyinsel faaliyetlerinin gelişiminde etkilidir. Yaşlarına uygun müzikal bir ortam sağlanması onların içinde var olan yeteneklerini ortaya çıkararak becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacaktır (Lawyer, 2004). Montessori yönteminde Maria Montessori' nin "sessizlik oyunu" ve "çizgide yürüme" adını verdiği alıştırmalar da erken çocukluk müzik eğitimindeki "bilişsel, duyuşsal ve psikomotor" gelişim alanları

üzerinde oldukça etkili alıştırmalardır. McDonald, Dorothy T. (1983) “Küçük Çocuklar İçin Montessori Müziği” adlı çalışmasında çocukların müzik eğitiminde Montessori yöntemini dinleme, çalma ve ritme göre hareket edebilme becerilerini kazandıran bir erken müzik eğitimi olarak açıklamaktadır.

“Sessizlik oyunu” günlük yaşam becerileri kapsamındadır ve çocuğun oto-kontrolünü (psikomotor becerilerini) geliştirmesini destekleyen alıştırmalardır. Ancak; aynı zamanda müzik eğitimi açısından da önemli bir işlevi bulunmaktadır. Müziği algılamak, anlamak ve yaşama geçirmenin ön koşullarından biride iyi bir dinleyici olmaktır. Bu yönüyle, sessizlik alıştırmaları müzik eğitiminin en temel ve en önemli basamaklarından biridir.

Montessori (1970: 50- 51)’ye göre, sessizlik alıştırmaları yapan çocukların işitme duyuları, çevredeki sesleri algılamada hassaslık kazanır. Çocuklar, bu alıştırma sayesinde eşyalara çarpmadan hareket etme konusunda da titizlik gösterme yeteneği elde ederler. Ayrıca, çevrelerinde duymadıkları sesler konusunda bilinçlenerek dünyanın fark edilemeyen seslerle dolu olduğunu öğrenirler ve alıştırma yapan çocuklar, sessizliğin ve farklı bir dünya keşfetmenin tadına varırlar (Durakoğlu, 2010).

Montessori’ye göre çocuklar yetişkinlerden bağımsız hareket edebilmek yani büyümek ve özgürleşmek isterler. Günlük yaşam becerileri ve duyu alıştırmaları olarak sınıflandırılmış Montessori materyalleri, 0-6 yaş aralığındaki çocukların hareket becerilerini geliştirmelerine yardımcı olan materyallerdir.

Zihinsel gelişim, çocuktaki uyum ve çocuğun kendini ifade etmesini sağlayan hareket etkinlikleriyle doğrudan ilişki kurmaktadır (Montessori, 1991; Aktaran Torum, 2010). Bu nedenle “Montessori bireysel gelişimin, beden ve zihin birliğini kapsayan bir ortam ile etkileşmesine bağlı olduğuna inanıyordu” (Lillard, 1972; Aktaran Torum, 2010). Dolayısıyla Fon müziği, hareket alıştırmalarında hareketi tetiklemek ve yönlendirmek için kullanılıyordu. Ör; Çizgi üzerine yürüme (Torum, 2010). “Çizgide yürüme” alıştırmaları da çocuktaki psikomotor becerilerinin geliştirmesine yönelik farklı etkinliklerin gerçekleştirildiği bir alıştırmadır. Çizgi üzerinde yürüme alıştırmalarının en önemli amacı, çocukların, ayaklarını kontrollü bir biçimde yönetmeleri için yoğun dikkat göstermelerini sağlamaktır. Ayrıca bu alıştırmalarla çocukların, düzgün ve dengeli bir biçimde yürümeleri için gereken hareketleri gerçekleştirebilecek kadar yetenekli olmaları amaçlanır. Bu alıştırmaların hepsi piyano, keman gibi bir enstrüman eşliğinde gerçekleştirilir. Bu nedenle çocuklar, çalan müziğin ritmine göre hareket etmektedirler (Montessori, 1950: 99- 100; Aktaran Durakoğlu, 2010).

Montessori Müzik Materyalleri

Maria Montessori çocukların müzik eğitiminde kullanılmak üzere materyal tasarlamıştır. “Çanlar, Ses Kutuları, Ahşap Dizek Panosu Seti, Nota ve Müzik İşaretleri ile Ses Çubukları Seti” müzik çalışmalarında kullanılan materyallerdendir.

Montessori Çanları: Çanlar özellikle müzikal sesler arasındaki farklılıkları algılamak ve kulak eğitimi için tasarlanmıştır. Bu çanlar, bir oktav (sekizli) içerisindeki tam ve yarım aralıkları kapsayan çanlar dizisinden oluşur. Çanlarla yapılan çalışmada aynı sesi üreten çan çiftlerinin çocuk tarafından eşleştirilmesi istenir. Bu sayede çocuk ayırt etmeyi, çanları tonlarına ve perdelerine göre nasıl düzenleyeceğini öğrenir. Bu çocuğun bir müzik parçasını ve ölçüsünü çalmasını sağlar (Getz, 2002; Aktaran, Lawyer, 2004).

Şekil 1. Montessori Çanları

*<https://smallworldmontessorischool.wordpress.com/2013.08.01/montessori-bells/>
**<http://montessorischoolathome.blogspot.com.tr/2014/03/week-8-march-3-2014.html>

Ses Kutuları: Ses kutuları, mavi ve kırmızı kapaklı, birbirine eş altı çift ses tüpünün yer aldığı kutulardır ve duyuların eğitiminde kullanılan didaktik materyallerdir. Her iki seride de farklı gürlüklerde ses elde edilmektedir. Eğitimci eşliğinde çocuğa bir serideki ses tüplerinin her biri teker teker dinletilir ve her birinin farklı gürlüklerde oldukları fark ettirilir. Yapılan ilk sunumda amaç “çocukta tüplerden çıkan seslere ilişkin bilinçli bir farkındalık yaratmak ve kulak eğitimidir” (<http://www.montessoriworld.org/sensory/ssoundbx.html>). İkinci sunumda eğitimci “hafif, orta ve kuvvetli gürlüklerde 3 adet mavi ses kutusu seçer ve bu gürlüklerle eşleşen kırmızı ses kutularını eşleştirir, çocuktan da bu eşleşmenin yapılması beklenir” (<http://www.montessoriworld.org/sensory/ssoundbx.html>). Üçüncü sunumda ses kutularının tamamı kullanılarak eşleştirme çalışması yapılır. Örneğin; kırmızı kutulardan bir ses tüpü dinlenir, sonra dinlenen ses tüpünün mavi kutudaki eşi aranır. Eşleşme gerçekleştiğinde, eşleşen ses tüpleri mavi ve kırmızı kapaklı ses tüplerinin yerleştirildiği iki kutu arasına yerleştirilir. Her bir tüp eşleşinceye kadar çalışma bu şekilde devam eder. Eşleştirme bittiğinde “tüplerin altında yer alan kontrol noktalarına bakılarak hata kontrolü gerçekleşir. Eğer hatalı bir eşleştirme yapılmışsa, doğru eşleşenler ses kutularına kaldırılır ve yanlış eşleşen ses tüpleri tekrar dinlenir. Bu çalışma doğru bir şekilde gerçekleştirildikten sonra tek bir ses kutusundaki ses tüpleri arasında kuvvetliden hafife doğru derecelendirme yapılır” (Çakıroğlu, W., E, 2013). Çalışma boyunca *kuvvetli*

ve hafif sözcüklerinin kullanımı bilinçli bir kullanımdır. Böylelikle bu çalışma ile çocuk, duysal kazanımla birlikte dil bilgisi kazanımı da elde etmiş olmaktadır.

Şekil 2. Ses Kutuları

*<http://www.thematerialscompany.com/products/sound-boxes>

Ahşap Dizek Panosu Seti, Nota ve Müzik İşaretleri: Çocuğun nota yazısını öğrenmesi ve kendi müzikal deneyimlerini yaşaması açısından tasarlanan bu materyal seti, yeşil ahşap pano şeklindeki dizek ve tüm müzik işaretlerini bulunabileceği pula benzeyen materyallerden oluşan bir settir. Montessori (1991)' kuramına göre, çocuğun zekâsı, ellerini kullanabilmesi ile desteklenmektedir. Çocuğun psikolojik gelişimi, ellerini kullanabildiği faaliyetler ile bağlantılıdır, dolayısıyla beyin ve el kullanımı yakından ilişkilidir. Her bir sesin farklı aralıklarla oluştuğunu göstermek için notalar el ile tahta bir dizek üzerine yerleştirilir. Çocuklar dizek üzerinde oluşturdukları melodileri Montessori çanlarına aktarırlar ve uzamsal farkındalık ile ses farkındalığı arasında ilişki kurarlar. Öğrenciler, tek bir zekâ alanına yönelik çalışmalar yaparken bu çalışmalar diğer zeka alanlarını da geliştirir ve yakın aktarma etkileri meydana gelir (Torum, 2010). Öğrenciler notaları dizeğe yerleştirirken sadece müzikal zekâları gelişmez aynı zamanda uzamsal(boyut) ve devinişsel zekâ alanları da olumlu etkilenir (Gromko, 2004;Aktaran Torum, 2010).

Şekil 3. Ahşap Dizek Panosu Seti

*<http://whatdidwedoallday.blogspot.com.tr/2013/05/montessori-music-introduction-to-sharps.html>

**<https://montessoriresources.com/montessori-materials-curriculum/advanced-elementary/cultural/music.html>

***<http://www.amontessorimusingplace.org/2011/07/bit-about-bells-part-1.html>

Şekil 4. Nota ve Müzik İşaretleri

Ses Çubukları: Montessori sınıflarında müziğe yeni başlayan çocukların müzik eğitiminde kullanılan pratik bir müzik materyalidir. "Müfredatın tüm alanlarında olduğu gibi, müzik dilinde de bir temel oluşturmak için ses çubukları kullanılmaktadır. Ses çubukları seti bir piyano klavyesini andırırsa da ikisi arasında bir fark vardır: Ses Çubukları hareketlidir. Bu bize herhangi bir notadan başlayan majör ya da minör diziler

oluşturma olanağı sağlamaktadır”. <http://montessorielementary.org/tones-bars-music/>
Böylelikle yazılacak ya da seslendirilecek şarkılar ses perdelerinin rahatça değiştirilebilmesiyle kolaylıkla seslendirilebilir. Ses çubukları seti *flash cards* olarak tanımlanan görsel açıdan destekleyici ve öğretici materyallerle birlikte kullanılır.

Şekil 5. Ses Çubukları Seti

*<http://montessorielementary.org/tones-bars-music/>

**<http://montessorielementary.org/tones-bars-music/>

***<http://whatdidwedoallday.blogspot.com.tr/2013/05/montessori-music-elementary-tones-bars.html>

YÖNTEM

Montessori yönteminde müzik eğitimi ve Türkiye’de Montessori anaokullarındaki müzik uygulamalarının belirlenmesi amacıyla yapılmış betimsel bir araştırmadır. Bu araştırmada, literatür taraması yapılmıştır. Türkiye’deki Montessori anaokullarındaki müzik uygulamalarına yönelik durum saptaması amacıyla yapılan araştırmada, Montessori anaokullarındaki eğitimcilere anket uygulanmıştır. Gönderilen 51 anket formunun 18’i cevaplanmıştır. Uygulanan anket sonucunda ulaşılan verilerin analizinde frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre; Tablo 1’de Türkiye’de on altı ilde toplam elli bir Montessori yöntemi ile eğitim veren anaokulu olduğu ve bu okulların 21’inin İstanbul, 6’sının Ankara ve 5’inin de İzmir’de yer aldığı görülmektedir. (<http://bebekveben.com/turkiyedeki-montessori-okullari-listesi> ile <http://www.alternatifokullar.com/montessori-anaokullari/> adreslerinden ulaşılmıştır).

Tablo 1. Montessori Anaokulları

SAY I	İLLER	OKUL SAYISI
1	Adana	1
2	Ankara	6
3	Antalya	2
4	Aydın	1
5	Balıkesir	1
6	Bursa	3
7	Denizli	1
8	Eskişehir	1
9	İstanbul	21
10	İzmir	5
11	Kocaeli	2
12	Konya	2
13	Manisa	1
14	Mersin	1
15	Samsun	1
16	Tekirdağ	2
TOPLAM		51

Tablo 2’de Türkiye’deki Montessori anaokullarının bağlı olduğu kurumların frekans ve yüzde oranları yer almaktadır. Türkiye’deki Montessori anaokullarının % 67’si Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na, % 28’i Milli Eğitim Bakanlığı’na, % 5’i ise Üniversiteye bağlıdır.

Tablo 2. Anaokullarının Bağlı Olduğu Kurumlar

KURUMLAR	f	%
Milli Eğitim Bakanlığı	5	28
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	12	67
Üniversite	1	5
TOPLAM	18	100

Tablo 3’te günlük programınızda müzik dersi yer almakta mıdır sorusunu okulların 72’sinin evet, % 11’inin hayır olarak cevapladığı görülmektedir. % 17’si ise günlük programlarında müzik eğitimine yer vermediğini ancak haftada bir gün Orff eğitimi için dışarıdan müzik eğitimcisinin geldiğini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Günlük Programında Müzik Dersi

MÜZİK DERSİ	f	%
Evet	13	72
Hayır	2	11
Diğer	3	17
TOPLAM	18	100

Anket sonuçlarına göre, Tablo 4'te Montessori anaokullarında müzik eğitiminin % 67'sinin müzik öğretmenleri, % 22'sinin Orff seminerlerine katılmış Montessori öğretmenleri ve % 11'inin ise sınıf öğretmeni tarafından yapıldığı görülmektedir.

Tablo 4. Müzik Dersini Yapan Öğretmen

ÖĞRETMENLER	f	%
Müzik Öğretmeni	12	67
Montessori Öğretmeni	4	22
Sınıf Öğretmeni	2	11
TOPLAM	18	100

Tablo 5'te Montessori müzik materyalleri olan anaokullarının oranı görülmektedir. Sonuçlara göre okulların % 89' unda Montessori müzik materyallerinin olduğu, % 11'inde ise Montessori müzik materyallerinin bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Tablo 5. Montessori Müzik Materyalleri Olan Okullar

MONTESSORİ MÜZİK MATERYALLERİ	f	%
Var	16	89
Yok	2	11
TOPLAM	18	100

Tablo 5'te okulların %89' unda Montessori müzik materyali bulunmasına karşın bu okullardaki materyal dağılımının Montessori müzik eğitiminin bütünsel yapısı bakımından yetersiz olduğu, Montessori'ye göre müziksel bir bütünlük içerisinde verilmesi gereken şarkı söyleme, dinleme deneyimi, kulak eğitimi, müziğe uygun ritim duygusu geliştirme, beste yapma, enstrümanla müzik üretme ve müzik tarihi basamaklarının eksik kaldığı Tablo 6' da açıkça görülmektedir.

Tablo 6. Montessori Müzik Materyalleri

MONTESSORI MÜZİK MATERYALLERİ	f	%
Bir	4	22
Birkaç	9	50
Hepsi	3	17
Hiçbiri	2	11
TOPLAM	18	100

Araştırma sonuçlarına göre Tablo 7’de Montessori müzik materyalleri dışında, Montessori anaokullarında müzik eğitiminde %78 oranında vurmali çalgıların, %17 oranında ise telli, tuşlu ve vurmali çalgıların kullanıldığı, %5 oranında ise herhangi bir müzik aletinin bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 7. Müzik Materyalleri

MÜZİK MATERYALLERİ	f	%
Telli Çalgı (Gitar)	3	17
Tuşlu Çalgılar (Piyano)		
Vurmali çalgılar	14	78
Vurmali çalgılar		
Hiçbiri	1	5
TOPLAM	18	100

Montessori anaokulları vurmali çalgılar olarak, Davul, Tef, Üçgen Zil, Marakas, Shaker, Ksilofon, Ritim çubukları, Metalofon, Kastanyet ve Boomwhackers Ses Boruları’ni kullandıklarını belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre;

1. Montessori anaokullarının Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’na bağlı olarak hizmet verdiği, günlük programlarında müzik eğitimine yer verdikleri ve daha çok derslerin müzik eğitimcileri tarafından yapıldığı sonucuna varılmıştır.

2.

2. Montessori müzik materyallerinin, Montessori anaokullarında bulunduğu fakat okullarda bu materyallerin sadece birkaçının olduğu görülmektedir.

3. Montessori anaokullarında Montessori müzik materyalleri yanında müzik materyali olarak vurmali çalgıların kullanılmakta olduğu ve birkaç okulda da piyano ve gitar enstrümanlarının yer aldığı tespit edilmiştir.

4. Montessori eğitiminde kullanılan tüm materyallerin hazırlanmış çevrede tam ve eksiksiz olarak bulunması gerekmektedir. Yapılan araştırmada Montessori anaokullarında işitsel algıya yönelik kullanılan çan seti, ses kutuları, nota ve müzik işaretleri, ahşap dizek panosu, ses çubukları gibi müzik materyallerinin tamamının bulunması gerekirken okullarda bir bütünlük içerisinde olmadığı Montessori müzik

materyalleri dışındaki Orff materyallerinin okullarda daha çok kullanılmakta olduğu görülmektedir.

5. Montessori müzik materyallerinin ithal ve pahalı olması nedeniyle bu materyallerin ülkemizde üretiminin yapılması sağlanmalıdır.3

6. Müzik eğitimcilerine, Montessori müzik eğitime yönelik, yurt içi ve yurt dışından gelecek uzman eğitimciler tarafından hizmet-içi eğitim kursları ve seminerler verilmelidir.

7. Müzik Eğitimcileri yetiştiren kurumlarda lisans ve lisansüstünde Montessori müzik eğitime yönelik derslerin verilmesi sağlanmalıdır.

Gazi Mustafa Kemal, Türk Milli Eğitimi'ne Montessori Eğitim Sisteminin araştırılıp öğrenilmesini ve bu sistemden istifade edilmesini tavsiye etmiştir (**Güneş**, 2010). Atatürk'ün yıllar önce öngördüğü gibi Montessori yöntemi araştırılmalı, öğrenilmeli ve eğitim sistemimiz içerisinde yer almalıdır.

KAYNAKÇA

Çakıroğlu, W., E. (2013). Maria Montessori Yöntemiyle Çocuk Eğitimi Sanatı, Eğitimciler ve Ebeveynler İçin El Kitabı. İstanbul :Sistem Yayıncılık.

Durakoğlu, A. (2010) “Maria Montessori’ye Göre Çocuğun Doğası ve Eğitimi”, Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Erdal, G., G. (2012). Gelişim Ve Öğrenme Kuramcılarına Göre Müzik Öğretim Yöntemlerinin Okul Öncesi Eğitimdeki Yeri. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, volume 1, issue 4. <http://www.ijtase.net/ojs/index.php/IJTASE/article/viewFile/153/189> adresinden 05.08.2016 tarihinde indirilmiştir.

Güneş, A. (2010). 90 Yıl Öncesinin Bir Vasiyeti; Atatürk ve Montessori Eğitim Sistemi. İstanbul Eğitim ve Kültür Dergisi.

Harris, M., A. (2007). Differences in Mathematics Scores Between Students Who Recieve Traditional Montessori Instruction and Students Who Receive Music Enriched Montessori Instruction. Journal of Learning Through the Arts. <http://escholarship.org/uc/item/07h5f866> adresinden 17.02.2016 tarihinde indirilmiştir.

Korkmaz, E. (2006). Montessori Metodu *Özgür Çocuklar İçin Eğitim*, Algı Yayın, 1. Basım, İstanbul.

Lawyer, A. (2004) “Maria Montessori and the Sensitive Periods for Music Education: From Music and A Child’s Total Development in Early Childhood” Master’s Thesis. Chaminade University of Honolulu. “Müzik Eğitiminde Duyusal Dönemler Maria Montessori, Müzik ve Erken Çocukluk Döneminde Çocuğun Gelişimi” Yüksek Lisans Tezi Chaminade Üniversitesi, Honolulu. <http://www.calvarybythesea.org/f/Preschool/music/thesispaper/MariaMontessoriandtheSensitivePeriodsforMusicEducation.pdf> adresinden 17.02.2016 tarihinde indirilmiştir.

McDonald, D., T. (1983). Montessori and Music in Early Childhood. Journal of Research in Music Education. Sage Publications, MENC: The National Association for Music Education. Music Educators Journal. <http://www.jstor.org/stable/3395843> adresinden 17.02.2016 tarihinde indirilmiştir.

Montessori anaokulları listesine <http://bebekveben.com/turkiyedeki-montessori-okullari-listesi/> adresinden 30.03.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

Montessori anaokulları listesine <http://www.alternatifokullar.com/montessori-anaokullari/> adresinden 30.03.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

Montessori World Educational Institute. The Sound Boxes <http://www.montessoriworld.org/sensory/ssoundbx.html> adresinden 13.03.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 25, Sayı 3, 2016, Sayfa 333-346

Toran, M. (2011). Montessori Yönteminin Çocukların Kavram Edinimi, Sosyal Uyumları Ve Küçük Kas Becerileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Torum, F., J. (2010) “Meaningful Music Learning From Early Childhood to the Primary Years Supported by the Montessori Approach” Doctorate Thesis, University of South Florida. “Montessori Yöntemiyle Erken Çocukluktan İlköğretim Çağına Etkili Müzik Öğretimi”, Doktora Tezi, Güney Florida Üniversitesi. <http://www.lmma.net/wp-content/uploads/2009/10/troumjqualques3mont1.pdf> adresinden 13.03.2016 tarihinde indirilmiştir.

Tone Bars – Music (2014). <http://montessorielementary.org/tone-bars-music/> adresinden 30.03.2016 tarihinde ulaşılmıştır.

Ürfioğlu, A (1989). Bebeklik ve Okulöncesi Dönemde Müziğin Gelişimi ve Eğitimi. Yapa Yayınları, İstanbul.

Youngblood, C. (2005) “The Montessori Philosophy in the Music Together Classroom, Music Together Director’s Weekend Retreat, All Quates by Dr. Maria Montessori”. “Toplu Müzik Sınıfında Montessori Felsefesi”. http://www.heartsonmusic.net/photos/1/10/DMN_1088/file_vault/2143.doc adresinden 30.03.2015 tarihinde indirilmiştir.